Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 85. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 5-го ТРАВНЯ 1955. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ—FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 5, 1955. No. 85. VOL. LXII.

КОНГРЕСОВІ ПРОВІДНИКИ ПРИХИЛЬНО СТАВЛЯТЬСЯ ДО ДОПОМОГИ ЗАКОРДОНОВІ

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер мотивував потребу допомоги закордонові в сумі трьох і пів більйона долярів перед конґресовими провідниками обох партій. Більшість цих провідників прихильно віднеслися до пропозиції президента. Після президента коротко промовляв і державний секретар Джан Ф. Доллес про ситуацію в районі Формози. Про ці наради не видано окремого комунікату, але провідник демократичної більшости в Сенаті сенатор Линдон Б. Джансон заявив журналістам, що і президент і державний секретар дали „корисний і надійний" звіти про положення на Далекому Сході. Вигляди на мир, казав сенатор Джансон є „надійні і оптимістичні в порівнянні з попередніми звітами". Настала зміна в політиці ЗДА до району Формози, і ЗДА готові переговорювати з китайськими комуністами навіть і без представників Національного Китаю. Демократичний сенатор, фахівець від закордонної політики, Волтер Ф. Джордж заявив, що ситуація в районі Формози не змінилася, але не є така безнадійна, як виглядала давніше. Сен. Джордж, і інші демократичні провідні сенатори, заявили, що існують вигляди на ухвалення урядового законопроєкту про допомогу закордонові, хоч і можливі деякі поправки в цьому законопроєкті. Урядовий законопроєкт, над яким Сенатська Комісія Закордонних Справ почала нараджуватися, передбачає такі видатки на допомогу закордонові: 1. На військову допомогу — 1,717,000,000 долярів, з чого 928,000,000 долярів призначені для Кореї, Індо-Китаю і Формози. 2. На економічну допомогу призначено 712,500,000 долярів. 3. На оборонний фонд вільним державам — 1,000,000,000 долярів. З призначеної суми на військову допомогу Корея мала б дістати 452 мільйони, Індо-Китай — 417,500,000 долярів, а Формоза — 99 мільйонів долярів. З повищих чисел видно, що найбільше допомоги на військові цілі призначено для загрожених азійських країн. Сенатор Джордж заявив журналістам, що Конґрес, мабуть, старатиметься зменшити суму, призначену на допомогу закордонові. Сенатор Джансон сказав, що Конґрес дбайливо дебатуватиме над цією справою. Доллес і адміністратор Закордонних Операцій Гаролд Е. Стассен заявили, що вони приготовані на те, щоб вияснити Конґресові деякі справи, зв'язані з допомогою закордонові. Між цими справами є й та, чому ЗДА дають допомогу Індії, хоч ця країна не завжди йде з цією країною. Треба буде також вияснити в Конґресі, чому ті країни, які дістають допомогу ЗДА, можуть торгувати із СССР.

Сенатор Вільям Ф. Новленд, з Каліфорнії, в розмові з провідником республіканців у Конґресі Джозефом Мартіном.

Сен. Новленд інформує Президента про небезпеку для втікачів з Австрії

Вашинґтон. — Лідер республіканської меншости в сенаті, сенатор Новленд, виявив у своїй промові в сенаті, що він звернув увагу президентові Айзенґаверові на небезпеку, яка грозить 16,000 втікачам з-поза залізної завіси від 16-ої статті проєктованого австрійського державного договору. Речник державного департаменту, покликавшись на тайність переговорів у Відні, все ж зазначив, що ЗДА будуть настоювати на тому, щоб виелімінувати небезпеку всякого натиску на втікачів з-поза залізної завіси щодо їх репатріяції. Але водночас пригадується, що та 16-та стаття знайшла була вже згоду збоку західніх альянтів на минулорічній Берлінській конференції. Правда, західні альянти взяли назад свою згоду, коли большевики своєю вимогою залишити надалі свої війська в Австрії розбили Берлінську конференцію, але в нотах 10 вересня і 29 листопада мин. року до Москви — західні альянти знову потвердили свою згоду на виготовлений проєкт тексту австрійського договору, якщо Совєти відступлять від своїх неприйнятливих вимог.

МекЛавд обіцяє таки здійснити урядову іміґраційну програму

Женева. — Адміністратор реалізації закону про іміґрацію до ЗДА Скотт МекЛавд заявив на сесії Міжурядової Комісії для Европейської Міґрації, що ЗДА рішені здійснити накреслену програму іміґрації і спровадити на протязі 18 місяців до ЗДА 170 тисяч втікачів .За словами МекЛавда американська іміґраційна влада видасть ще цього року яких 75 тисяч віз. Заява МекЛавда суперечить заяві другого американського представника в цій Комісії Френсіса Е. Волтера, який сказав перед кількома днями, що З'єдинені Держави не зможуть прийняти пропонованого Міжурядовою Комісією числа втікачів (32,000 осіб).

Сенатор Айвс за державну контролю над розподілом вакцини д-ра Солка

Вашинґтон. — Сенатор Ірвінґ М. Айвс і десять інших сенаторів внесли законопроєкт про те, щоб уряд контролював розподіл вакцини д-ра Солка. Айвс заявив, що обмежена скількість цієї вкцини вимагає, щоб федеральний уряд призначив, які стейти і коли мали б діставати цю вакцину для щеплення нею дітей, бо без державної контролі може прийти до несправедливого розподілу та чорного ринку. Вже дотеперішня практика показує, що фірми, які продукують вакцину д-ра Солка, висилають без жадної контролі вакцину окремим лікарям, які в них купують інші ліки. Також губернатори стейтів на своїх зборах у Вашинґтоні висловили невдоволення з того, що досі уряд не зробив нічого для контролі вакцини проти поліо. І в Палаті Репрезентантів внесено законопроєкти про державну контролю над вакциною д-ра Солка. Ці законопроєкти внесли конґресмени Абрагам Дж. Мюлтер і Джан Е. Фоґарті. Секретарка здоров'я Овіта К. Гоббі і генеральний лікар зі Служби Публічного Здоров'я д-р Шілі заявили, що неможливо тепер збільшити продукцію вакцини.

Пентаґон не змінив своєї думки в справі зменшення наземних військ

Вашинґтон. — Високий представник військовости з Пентаґону заявив, що військові кола не бачать потреби зміняти свою думку про зменшення числа наземних військ ЗДА, хоч під час інтенсивних тримісячних переслухань в Конґресі багато конґресменів і сенаторів заявлялися за тим, щоб затримати дотеперішнє число наземних військ цієї країни. Представник Пентаґону заявив, що ніщо в світі не сталося, що могло б вплинути на зміну цієї думки. Хоч наземні війська ЗДА мають бути зменшені до 30 червня 1956 року на 150,000 вояків і мають виносити тільки 1,027,000 вояків, то їхня бойова сила надзвичайно зросла внаслідок атомової зброї та відповідного розміщення. Голова Об'єднаних Шефів Штабу адмірал Артур В. Радфорд сказав, що бойові сили ЗДА тепер могутніші, як вони були впродовж попередніх кількох ґенерацій. Представники армії і морської піхоти заявилися проти запропонованої урядом редукції. Проти редукції виступали і цивільні особи з Конґресу. Боротьба за число армії і морської піхоти вестиметься ще в Конґресі тоді, коли ухвалювати будуть 53 більйони на видатки на оборону цієї країни.

Пропонують підвищення платні поштовцям на 8.8 відсотка

Вашинґтон. — Складена з сенаторів і конґресменів окрема конференція повідомляє, що вона погодилася на підвищення платні півмільйонові поштових працівників на 8.8 відсотка. Ця комісія мала узгіднити різниці між законопроєктами про підвищення платні поштовцям, ухваленими обома палатами Конґресу. Сенат прийняв законопроєкт про 10-відсоткове підвищення платні, а Палата Репрезентантів 8.3-відсоткове. Це узгіднене підвищення спільної комісії мусіли б ухвалити обидві палати, а пізніше цей законопроєкт мусів би підписати президент Айзенгавер. Президент давніше заявляв, що він не підпише законопроєкту про таке підвищення платні поштовцям, яке перевищало б 7.6 відсотка.

Армія хоче збудувати підземку попід Арктику

Вашинґтон. — Представник армії заявив, що вона висилає експедицію до Ґренляндії цього літа, щоб прослідити, чи можливо збудувати „собвей" попід Арктику. Коли б вдалося це зробити, тоді розв'язали б проблему погоди та всі інші трудноші, на які тепер натрапляє плавба чи їзда до Арктики. Американська армія вже збудувала „доми" під льодом на Гренляндії. Як можна буде збудувати підземку попід льоди Арктики, тоді під землею, чи радше льодом, постали б підземні міста з льоду, про що досі розказували в казках і про які писали автори фантастичних повістей.

В АМЕРИЦІ

● Жінки й чоловіки партії президента Хуана Перона ухвалили резолюцію — домагатися відділення Церкви від держави.

● Звільнений зі становища дорадника в справах іміґрації Едвард Дж. Корсі заявив, що здійснювання нового іміґраційного закону теперішнім урядом матиме великий вплив на вислід виборів у 1956 році в Ню Йорку, де є багато виборців із національних груп.

● Державний секретар ЗДА під час першої світової війни, Корделл Голл, лежить важко хворий у шпиталі в Бетесда, Мд. Він має 83 роки.

● Департамент оборони повідомив вояків, що вони можуть стримати виплату допомоги своїм невірним жінкам. Досі такі жінки мусіли діставати гроші від своїх чоловіків так довго, поки не мали урядового розводу.

● Президент Айзенгавер домагається п'ятьох мільйонів долярів на відновлення Капітолію. Цю суму мусять ухвалити обидві палати Конґресу.

● Минулого тижня втекли з в'язниці в повіті Кентон три в'язні. В північній частині Нюйоркського стейту поліцисти одного з цих в'язнів убили, а другого поранили. Третій в'язень добровільно з'явився до в'язниці, коли йому не вдалося перейти канадійського кордону. Тікаючи з в'язниці, ці в'язні побили тюремщика і захопили два револьвери.

● Уперше в історії канадійських залізниць три носильники негритянського походження стали кондукторами в спальних вагонах на залізниці Кенедієн Песіфік.

● П'ять американців задумали звичайним пороном переплисти з Сан Франсіско до Гаваїв, живлячись у дорозі злововленою в океані рибою. Вони три дні нічого не їли, і їм вдалося відплисти лише на 44 милі від берега. Порон почав тонути, і їх врятувала побережна сторожа.

● Президент Айзенгавер і турецький амбасадор підписали умову про продукцію атомової енергії для мирних цілей. Це перша умова ЗДА в цій справі, підписана з чужою державою.

Ще один бувший комуніст признається до фальшивих зізнань

Ню Йорк, Н. Й. — 49-річний бувший голова Конґресу Громадянських Прав Дейвід Бравн признався до того, що він, будучи урядовим інформатором Федерального Бюра Інвестиґацій, говорив неправду про комуністів. Бравн, покинувши комуністичну партію, став інформатором ФБІ і під час тієї служби, як він тепер твердить, невірно інформував цю установу про діяльність підривних елементів в цій країні. Бравн зізнавав в суді в справі того, чи Конґрес Громадянських Прав є підривною організацією. Він, подібно як це зробив недавно Гарві Матусов, заявив, що він не мав дійсних інформацій про Конґрес Громадянських Прав, тільки видумував фальшиві списки цієї організації. „Весь час, під час якого я був на службі ФБІ, — заявив Бравн, я говорив неправду". Бравн признався також до того, що він подав був фальшивий список тих осіб, які протестували проти виконання смертної кари на подружжі Джуліюса і Етелі Розенберґів — атомових шпигунів.

ЗАХІД ОСПОРЮЄ РЕПАТРІЯЦІЮ ВТІКАЧІВ З АВСТРІЇ

Нема згоди щодо ославленої 16-ої статті проєктованого державного договору про Австрію. — Справу рішатимуть міністри закордонних справ

Відень. — У другому дні конференції амбасадорів 4-ох великодержав і міністра закордонних справ Австрії, у вівторок 3 травня у Відні, першою статтею, яка прийшла під розгляд, була ославлена вже 16-та стаття, яка говорить про „добровільну" репатріяцію втікачів з-поза залізної завіси. Вона складається з 6 точок, а її тенденція, стилізація, істотний зміст і — найбільше — практика з „добровільною" репатріяцією з часів УНРРА і господарювання совєтських репатріяційних комісій по таборах ДП викликали відразу паніку серед всіх втікачів в Австрії та широкий відгук в усіх, що їм дорога доля вільної людини. Першого дня теперішньої віденської конференції припинено, після 4-ох годин нарад, дальші наради, якраз на 15-ій статті включно. У вівторок однаково західні репрезентанти, як австрійський представник зажадали зміни тієї 16-ої статті, але совєтський амбасадор Ільїчев рішуче спротивився. Він погодився щонайбільше скреслити точку „16 б" щодо примусового виселення з Австрії всіх німців. Не прийшло до згоди теж щодо точки 17 проєктованого договору, а саме щодо висоти австрійського війська. Та точка забороняє Австрії мати більше війська, як 53,000, а австрійський уряд стоїть на становищі, що коли Австрія має бути невтральна і не вільно їй входити з ніким у військові союзи, то вона мусить мати більшу армію для власної охорони. Тому, що московська „Правда" в останніх днях написала, що вимога Австрії щодо збільшеної армії насуває підозріння, що Австрія хоче поставити армію, яка могла б пригодитися державам НАТО, то — очевидно — Ільїчев навіть не хотів слухати про будь-яку зміну тієї статті. Залишивши ті дві статті невирішеними, 4 амбасадори перейшли були до розгляду інших статтей і полагоджали їх до статті 33 включно. Таким чином із десяти частин проєктованого тексту договору полагоджено вже 3, а сім ще залишаються нерозглянеными, однак і розмірами і значенням ті перші частини найважніші. Невідомо, чи амбасадори ще вернуться до розгляду 16-ої статті про втікачів, чи залишать її для полагоди самим міністрам закордонних справ, які повинні б стрінутися у Відні в половині цього місяця. Тому, що наради амбасадорів є тайні, ніяких ближчих подробиць в часописах нема.

УКК І ЗУАДК ПРОДОВЖУЮТЬ ШИРОКУ АКЦІЮ В ОБОРОНІ ВТІКАЧІВ В АВСТРІЇ

Ню Йорк. — Як уже повідомлено, Український Конґресовий та Злучений Український Американський Допомоговий Комітети повели широку акцію для оборони загрожених українських втікачів в Австрії, узгіднивши цю акцію між собою та поділивши функції. В окремому повідомленні УКК для преси ствержується, що в Австрії перебуває тепер кругло 6,000 українських втікачів, які походять з теперішньої території СССР. На окремому спільному засіданні представників УКК і ЗУАДК в дні 29-го квітня, Екзекутива УКК вислала м. ін. окремими телеґрамами звернутись до Високого комісаря ОН, щоб він став в обороні загрожених втікачів, та до державного секретаря Доллеса, щоб ЗДА виключили з передбаченого договору з Австрією 16-ту точку, яка передбачає репатріяцію. Телеґрами вислано. Рівночасно приготовлено відповідний меморіял для поодиноких сенаторів і конґресменів, прохаючи їхньої інтервенції в користь загрожених втікачів, а до місцевих Відділів УКК розіслано відповідні інструкції для масових місцевих петицій до сенаторів і конґресменів у цій же справі. ЗУАДКомітет, у постійному порозумінні з УКК, веде свою акцію в обороні втікачів в Австрії разом з іншими американськими допомоговими і переселенчими аґенціями, ставлячи оборону українських та всіх інших загрожених втікачів в Австрії на широку крайову базу.

ЩОБ ЗВІЛЬНИТИ НОВИХ ІМІҐРАНТІВ ВІД СТРАХУ ПЕРЕД ДЕПОРТАЦІЄЮ

Вашинґтон. — Республіканський конґресмен Алберт Г. Бош з Ню Йорку, зізнаючи в Конґресовій Комісії Процедури, заявив, що тисячі з колишніх „переміщених осіб", які сьогодні живуть у З'єдинених Державах, підробили свої документи в таборах ДіПі в Німеччині після закінчення другої світової війни, щоб оминути насильної репатріяції до Совєтського Союзу й окупованих ним країн. Багато з цих іміґрантів призналося перед відповідними урядовими установами, що вони сфальшували документи, щоб оминути певної смерти чи рабської праці в совєтських концетраційних таборах. З огляду на суворі вимоги американських законів у випадках сфальшування документів, багато іміґрантів живе в страху перед депортацією. Конґресмен Бош запропонував, щоб американська леґіслятура, взявши до уваги вийняткові умовини, звільнила цих людей від страху за свою долю. Умотивовуючи свою резолюцію в справі розсліду насильної репатріяції втікачів, здійснюваної американськими військовими і цивільними чинниками в роках 1945-47, заявив Бош, що не може бути сумніву, що в той час видано Совєтам не тільки воєнних полонених і воєнних злочинців, але й політичних втікачів, антибольшевиків, що боролися в американських з'єднаннях проти держав осі. Згадав Бош і теперішню загрозу для втікачів в Австрії, що може виникнути після підписання австр. договору.

Організують східньо-европейську армію під командуванням Рокосовського або Конєва

Відень. — Дня 11, травня ц. р. з'їдуться у Варшаві військові представники совєтського бльоку (значить: Совєтського Союзу та його сателітів), щоб створити у противагу „Північно-Атлянтійському Оборонному Пактові' '(НАТО) військовий союз східньо-европейських держав. Головним командувачем об'єднаних сателітських збройних сил мав би стати наставлений Москвою „польський" маршал Рокосовський або маршал Іван Конєв, що був свого часу командувачем совєтських окупаційних військ в Австрії. Варшавська конференція — це завершення совєтських намагань припинити ратифікацію західньо - европейського договору в справі німецького озброєння і прийняття Західньої Німеччини до Північно-Атлантійського Пакту. Найперше, ще 29 листопада м. р., відбулася в Москві конференція сателітських держав з участю представника червоного Китаю, вислідом якої була погроза, створити військовий союз, якщо Німеччина стане членом Північно-Атлантійського Пакту. В березні ц. р. відбулася друга конференція, на якій знову ж висловлено погрозу, що якщо буде ратифікований договір в справі Німеччини, то неминуче „об'єднаються" всі армії совєтського бльоку. Коли ж не помогла і ця погроза, Москва організує у Варшаві нову конференцію, щоб створити вже таки справді цей військовий союз і передати його командування Рокосовському або Конєву. — Практично такий союз нічого нового не дасть, бо й так всі сателітські армії (польська, чеська, болгарська та інші) мають сьогодні совєтських командувачів. Створення такого союзу має ще на меті вможливлення Москві вдержувати далі свою армію на Угорщині, де вона перебуває вже цілих десять літ буцімто для охорони зв'язку з Авсрією.

Сьогодні закінчується окупація Німеччини

Берлін. — Не зважаючи на мировий договір підписаний між трьома західніми альянтами й Західньою Німеччиною 26 травня 1952, який признавав „рівність" Західньої Німеччини, щойно в найближчий четвер закінчиться остаточно тамошній стан військової окупації, символізований існуванням завжди ще „високих комісарів". 5 травня ц. р. три західні високі комісарі відбудуть своє останнє засідання, після чого англійський і французький високі комісарі предложать канцлерові Аденауерові ратифікаційні грамоти Паризького договору, що стверджує суверенність Західньої Німеччини. Американський комісар д-р Конант зробив це вже в минулому тижні. Всі три дотеперішні західньо-альянтські високі комісарі стали амбасадорами при західньо-німецькому уряді і предложать свої вірчі грамоти президентові Гойссові. Західньо-німецький уряд ще не устійнив форми паради, яка відбудеться з цього приводу. 151 соціялістичні посли німецького парляменту, опозиційні до Паризького договору, який нібито перешкоджує з'єдиненню німецьких земель, заявили вже, що вони не братимуть участи в ніяких урочистостях й маніфестаціях, у парляменті ані поза ним.

16 добровільних аґенцій протестує перед Об'єднаними Націями

Об'єднані Нації. — 16 зареєстрованих в державному департаменті й допущених до діяльности на міжнародному терені американських т. зв. добровільних аґенцій, насправді різнонаціональних чи конфесійних допомогових організацій, в тому числі Злучений Український Американський Допомоговий Комітет, заклали протест перед Об'єднаними Націями в справі заміреної насильницької репатріяції втікачів з-поза залізної завіси, які від 10 років перебувають в Австрії і виявили очевидну всьому світові рішучу відмову вертатися під володіння Совєтів. Д-р Гайнріх Гаймерле, постійний обсерватор Австрії в Об'єднаних Націях, звернув увагу, що в проєктованому тексті австрійського договору ніде не говориться про примусову репатріяцію. Його завваги — як інформує „Н. Й. Таймс" — декого з представників отих аґенцій заспокоїли, але взагалі вони рішили далі вести акцію в обороні загрожених втікачів.

Українець — „амбасадором доброї волі" на Европу

Ютика. — Громада міста Ютика обрала „амбасадором доброї волі" до чужих країн двох молодих громадян — службовця фабрики фірми Дженерал Електрик Джана А. Бенґова й українця Ярослава Ликтея, що, відбувши службу в американській армії, одержав недавно громадянство ЗДА. Ярослав Ликтей, 26 років, народжений в Україні, прибув до ЗДА після другої світової війни, в 1949 р., і тепер є студентом другого курсу Ютицького Каледжу. Перебуваючи в армії, Ярослав Ликтей відбув курси чужих мов і володіє п'ятьма мовами в слові та в письмі. Живучи в Ютиці, бере участь в діяльності американсько-українських і студентських товариств і належить до Пласту. Дня 21 травня ц. р. Ликтей виїде до Югославії і потому до Австрії, як репрезентант американської молоді. Спонзорує акцію обирання „амбасадорів доброї волі" і висилання їх закордон американська Орґанізація Міжнародного Співжиття.

В СВІТІ

● Совєтський маршал Василій Чуйков гостро накинувся на сторінках „Правди" на колишніх союзників СССР за їх нібито очорнюючу кампанію, яка поменшує ролю совєтської армії в другій світовій війні і водночас нацьковує до протисовєтської війни. Чуйков був першим совєтським командантом у Східній зоні Німеччини, а тепер є командантом Київської військової округи.

● Мохаммеданські жінки в Карачі, столиці Пакістану, влаштували демонстрацію перед палацом прем'єра Мохаммеда Алі в обороні нібито покривдженої першої дружини прем'єра. 45-річний Мохаммед Алі недавно взяв собі другу жінку, свою 28-річну секретарку і упривілейовує її супроти першої жінки, яка повинна надалі займати перше офіційне місце. Два сини з першого подружжя виховуються в Англії. Жіноча Ліґа предложила відповідний меморіял.

● Англійські летуни з РАФ („Королівські летунські сили") діставатимуть спеціяльний вишкіл у ЗДА для користування атомовою зброєю. Перший курс почнеться в липні ц. р. і триватиме 6-8 місяців. При цій нагоді Америка вперше виявить Англії різні таємниці атомової зброї, яка є на складі в ЗДА. Рішено зробити це тому, що американське й англійське летунство є тепер єдине у вільному світі, які мають технічні можливості співдіяти на випадок війни.

● „Партія добрих німців" зареєструвалась у Надрайнському Палятинаті, при чому її лідер, Йозеф Унґер, називає себе „Адольф II". Влада дозволила цій „партії" взяти участь у провінціяльних виборах 1 травня ц. р. У 1953 році в парляментарних виборах ця партія здобула 638 голосів.

● Совєтський танк, який перший в'їхав до Берліну в травні 1945 року, встановлений був на п'єдесталі на репрезентаційній Потсдамер-Штрассе в американському секторі, як символ совєтської перемоги. Щоб охоронити його від численних „атентатів" збоку німців, його обгородили кільчастим дротом, поза яким він заржавів. Тепер його заберуть звідтіль і перевезуть на підсовєтську зону.

● У м. Пафос на Кипрі стали перед судом 13 молодих греків, обвинувачених у терористичних замахах і підготовлюванні повстання проти англійців. З остраху перед демонстрацією греків, будинок суду оточено військом і барикадами, а в місті порядку пильнує поліція у сталевих шоломах.

СВОБОДА — Український щоденник — **SVOBODA** — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ТРЕБА АКТИВНОГО ПРОТЕСТУ

Загроза для втікачів і переміщених осіб в Австрії відома. Один з устійнених в Москві пунктів пропонованого договору про привернення Австрії державної суверенности передбачає „добровільну репатріяцію" втікачів, які перебувають на території Австрії, до країн їхнього походження, а Австрія зі свого боку мала б ще „сприяти" такій „добровільній репатріяції", що полягає — як це виявила практика — у схоплюванні нещасних утікачів та під загрозою кулеметів передачі їх в руки їхнім катам.

Цей продуманий і устійнений в Москві новий акт народовбивства викликав зрозумілу тривогу серед самих втікачів і широку акцію протесту між вільними народами, зокрема в Америці. Позаду не залишаються й українці, а наші центральні репрезентації, Український Конгресовий і Злучений Український Американський Допомоговий Комітети розпочали вже практичні заходи, заплянувавши та здійснюючи відповідну інтервенцію в уряді.

Яке становище повинен зайняти в цій справі загал? Деякі групи наших співгромадян іншого етнічного походження почали акцію збирання підписів на протестаційні листи. Вони закликають членів своїх спільнот зголошуватись у відповідних приміщеннях і підписувати там свої імена під протестами чи інтервенціями, які опісля мають бути переслані до Вашингтону чи до Об'єднаних Націй. Подібні тенденції спостерігається й у нас. Проте, в цій справі ми пропонували б кращу розв'язку і кращий, бо активний протест. Замість складати наші підписи на інтерпеляціях, складімо їх на завіреннях для переселення загрожених наших братів в Австрії. Такий протест матиме далеко більшу практичну і моральну вартість. Що це значить протестувати, щоб не видавали наших утікачів з Австрії в руки большевицьких злочинців? Підпис під нашою згодою забезпечити цим людям мешкання і працю в цій країні не буде пустою і ні до чого не зобов'язуючою формою, але справжнім протестом проти всякого насильства над людиною. Сто підписів під ашурансами для переселення втікачів з Австрії мали б більшу і практичну і моральну вартість, ніж тисячі чи десятки тисяч підписів під голословним протестаційним листом. Наша країна своїм законодавством і, зокрема, дійсним тепер переселенчим законом дала нам далеко кращі можливості рятунку втікачів, ніж ми їх придумуємо нашими голословними протестами. Щойно сполучивши відповідальну інтервенційну акцію наших представництв з нашим активним протестом — підписами на ашурансах для переселення втікачів з Австрії, ми виконали б свій обов'язок і свою повинність супроти наших загрожених братів в Австрії.

При цій нагоді насувається ще одна проблема, яку наш загал не завжди доцінює. Це — факт існування і діяльности нашої повноправної під американським і міжнародним законами допомогової централі — ЗУАДКомітету. Приклад з Австрією пригадує нам цю справу. Сподіваємось, що нелюдські вимоги Москви щодо втікачів в Австрії не будуть прийняті Заходом. Повідомлення про те, що великодержавні західні амбасадори, узгіднюючи запропонований Москвою текст договору з Австрією, зупинились саме на 16-ій точці, яка відноситься до репатріяції, потверджує ці надії. Але не можна також легковажити твердження „Ню Йорк Таймсу", що це було б забагато вимагати від Америки, щоб вона через утікачів в Австрії починала війну проти Москви. Загроза, що зависла над утікачами в Австрії, буде збільшуватись. Вже припинено користування військовою поштою для допомогових аґенцій. Завтра можуть бути розпущені й заборонені всі власні громадські чи харитативні організації втікачів, які й так не мають там більшого значення, коли мова про державні закони. Отже, вже завтра представництво ЗУАДКомітету в Европі може залишитись єдиною реальною надією для наших братів в Австрії. А яка є ґарантія, що післязавтра не витвориться подібна ситуація в Німеччині?

Добрий політик — це той, хто вміє правильно оцінювати ситуацію, але ще ліпший той, хто вміє правильно передбачати її розвиток. У сьогоднішніх химерних часах і обставинах важко передбачити те, що може статися завтра, але ми зможемо зустріти кожну ситуацію та протидіяти кожній загрозі, коли розбудуємо до найбільших можливостей такі наші інституції, як УКК та ЗУАДК, і наповнимо їхні каси десятками й сотнями тисяч долярів нових пожертв. Лише тоді матимуть свою вартість усі наші принагідні словесні протести і вимоги, коли вони відбуватимуться на тлі нашої сконсолідованости, здисциплінованости і в першу чергу нашої постійної та завжди зростаючої жертвенности.

БЛАГОДІЙНІСТЬ АТОМОВОЇ СИЛИ

Заява президента Айзенгавера на обіді „Асошіейтед Пресс" у готелі Валдорф-Асторія 25 квітня, що Америка готова вислати в світ корабель, порушуваний атомовою силою, щоб доказати, що цю силу можна використати для мирових цілей, викликала в пресі коментарі, мовляв, такий жест може створити міжнародну конкуренцію в цій ділянці. Вістку, що атомову енерґію незабаром можна буде продавати, проголосила урядова Комісія Атомової Енерґії у Вашинґтоні ще 5 березня, отже мабуть тому Президент проголосив на зібранні видавців газет і журналістів, що американський корабель „буде атомовою виставкою". Він повезе до всіх народів „практичне знання ужиточности нової науки в таких ділянках, як медицина, рільництво й продукція промислової сили".

Релман Морін, кореспондент „Ассошіейтед Пресс", висловив погляд, що світ стоїть „напередодні Нового Раю", якщо „дванадцятибільйонова атомова імперія, яка досі була виключною власністю уряду З'єдинених Держав", може виявити світові повноту добродійности атома, і треба тільки трохи терпеливости, щоб це сталося.

В чому саме лежить благодійність атомової сили для мирних цілей, виявляє частинно Джан Джей Гопкінс, голова „Дженерал Дайнамік Корпорейшен", стверджуючи, що від часу першого вибуху атомової бомби в Гірошімі у 1945 році розвиток і контроля атомової енерґії для невоєнних цілей зробили такий поступ, що він може зреволюціонізувати всі основні фази нашого крайового життя: наша економіка, наша політика, наші фінанси, наші суспільні звичаї, наша медицина, біологія будуть цілковито змінені. Поступ у розвитку атомової сили змінить наше розуміння транспорту і витворювання промислової сили.

Що воно так станеться, Гопкінс вказує на дотеперішні підготування. Він твердить, що вже тепер 1.000 підприємств у ЗДА й Канаді вживає атомової сили у тій чи іншій формі вдень і вночі, як щось звичайне. На це подає він такі приклади:

Триста північно-американських фірм уживають атомової енерґії для перевірки металевих частин своїх виробів. 250 фірм застосовують атомові прилади для вимірювання грубости паперу та ґальванізованого заліза. Його власна організація допомагала будувати ядровий підводний човен „Навтілюс", а тепер допомагає будувати „Морського Вовка" і працює над використанням атомової сили для порушування літаків. Він сподівається, що впродовж кількох років атомова сила для порушування торговельних кораблів і літаків буде нічим не обмежена. „Я надіюся побачити цілі фльоти пасажирських літаків, швидкість яких буде виглядати фантастичною в порівнянні з теперішньою... Також і подорожі у космічні простори вже зараховується до дійсности, коли ми вглиблюємося щораз далі в містерії ракет і електроніків та сполучаємо їх з ядровою силою", — пише Гопкінс.

Для повного здійснення таких плянів стоять технологічні труднощі, головно при побудові й інсталяції ядрових фабрик, одначе американська винахідливість переборе їх як не сьогодні, то завтра, — каже голова „Дженерал Дайнамікс Корпорейшен".

Та найбільші надії приклада є він до атомових винаходів у ділянці харчових продуктів. Уживаючи радіоізотопів, біологи в фабриках встановили вже досі шість із десяти хемічних і механічних способів для фотосинтези, тобто використовування сонячної сили для витворювання зеленини, яка становить харчову вартість рослин. Якщо ми зможемо штучно творити оцю зеленину, тоді наші харчові припаси зростуть до неймовірних розмірів. Коли це станеться, тоді людство не буде здаватися на земельні обшири для продукування харчів.

Оці можливості, які можуть бути здійснені в недалекому майбутньому, потягнуть за собою революцію в дотеперішніх комуністичних теоріях про те, що, мовляв, люди виставлені на голодову загибіль, коли не заведуть „комуни". Тоді зникне різниця між тими, що „щось мають", і тими, що „не мають нічого". Тоді прийде зближення між людьми, бо не буде потреби воювати за виживлення людей, як це подається за причину вічних конфліктів.

Вільям Л. Лоренс, відомий знавець атомових справ у редакції „Ню Йорк Таймсу", повідомляє, що на з'їзді Американського Фізичного Товариства у Ню Йорку оголошено про винахід „космічного мікроскопу" для „розбиття внутрішньої фортеці матеріяльного всесвіту". З поміччю цього винаходу можна буде висилати атомове „світло" щонайменше в сто, а може й в тисячу раз сильніше, ніж теперішні атомові промені. Такий промінь розіб'є атом не тільки на його складові частини, але й виконає протилежну роботу, яку виконує вибух атому. Тоді матерія перетвориться в енерґію неймовірних розмірів. Побудова відповідної робітні може бути викінчена впродовж п'ятьшести років. Якщо ці промені зможуть перебороти перешкоди, про які згадує Гопкінс, то справді ще за його життя він діждеться несподіваних змін у продукції найрізнородніших засобів для заспокоєння життьових потреб.

Та коли мова про висилку американського „атомового корабля" для показу, то негайно після проголошення цієї вістки Президентом, появилися в пресі повідомлення про підготову Голляндії й Норвеґії для розбудови подібних атомових ляборaторій на їхніх кораблях з метою освідомлення світу про можливість запряження атома для мирової праці. Краще для людства вести конкуренцію за мирові винаходи, ніж за воєнні.

(С.)

ЧЛЕНСТВО В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ СОЮЗІ, ЦЕ ВАШ НАЦІОНАЛЬНИЙ ОБОВ'ЯЗОК І ОСОБИСТИЙ ІНТЕРЕС! ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ГРОМАДЯНСЬКА ВІЙНА В ОБЛИЧЧІ ВОРОГА

Те, що діється тепер в Південному В'єтнамі, незрозуміле для Заходу. Воно може знайти історичну паралелю з новітніх часів хіба тільки у відносинах в Україні в роках національної революції, але й там було ще розмірно краще, бо „вірні" українській державній владі полки проголошували бодай „невтралітет", а не виступали збройно проти неї, залишаючи валення рідної держави большевикам. У Південному В'єтнамі політичні діячі і військові формації, які опинились по двох сторонах барикади вже не тільки в „холодній", але й дуже „гарячій" війні — належать до спільного протикомуністичного табору. Західній світ не може зрозуміти, як це можливо, щоб два політики, чи два генерали, які однаково добре розуміють істоту комунізму і спільно ще недавно боролися проти нього, тепер, у роздертій на дві частини країні, затіяли на її вільному клаптику братовбивчу війну?! Адже кожній сліпій і неграмотній людині мусить бути ясно, що ця війна може закінчитись тільки остаточною перемогою комуністів — на всьому терені В'єтнаму.

В'єтнам, одна з трьох країн Індо-Китаю, знаходився під французьким володінням впродовж 80 років перед вибухом другої світової війни. Тоді зайняли його японці. Після поразки Японії, французи вернулись до В'єтнаму знову, але опинились перед відродженим в'єтнамським націоналізмом, що його розбурхали немало самі японці гаслом „Азія для азійців". Комуністи, граючи зручно на антиколоніяльних сантиментах і соціяльних потребах, розв'язали партизанську війну проти Франції, яка, поділивши нарід на два табори, перейшла в громадянську війну. Тривала вона вісім років, привела до трагічного шпилю епопею фортеці Дієнбієнфу і закінчилась 21 липня 1954 року підписанням у Женеві замирення, згідно з яким комуністи дістали північну, більшу частину країни (коло 77.000 кв. миль з 12 мільйонами населення), а менша, південна (коло 50.000 кв. миль з 10 мільйонами населення) залишилась вільна. Поза комуністичним впливом залишились ще дві маленькі країни Індо-Китаю, Ляос і Камбоджа. В оцій власне південній частині, розмірами приблизно як стейт Ілліной, Мішиґен, чи Північна Кароляйна, відносини в останніх десяти місяцях не тільки не сконсолідувались і не впорядкувались, але дійшли до такого хаосу, який в четвер минулого тижня проявився на вулицях столиці, Сайґону, кривавою битвою, з скорострілами, гарматами, танками, ручними ґранатами і іншим знаряддям новітнього винищування. У цьому братовбивчому зударі згинуло коло 500 осіб, більшість цивільних. І це — в тій країні, до якої втекло коло мільйона в'єтнамців з північної, комуністами опанованої. частини!

Орієнтуватись у цьому хаосі можуть тільки фахівці, які знають країну не тільки з її формальної політичної структури, але — головно — з способу думання і відчування її автохтонів. У власних кореспонденціях американських часописів зустрічається пояснення справжніх джерел тамошніх „неясних і незрозумілих" відносин, як про них висловився на своїй останній пресовій конференції сам президент Айзенгавер. Корінь лиха, мовляв, лежить у дальшому перебуванні в країні французів, які своєю політикою настроїли проти себе величезну більшість в'єтнамців. Поки у краю перебувають французькі вояки, доти пересічний в'єтнамець не вірить, що його батьківщина дійсно незалежна держава. Південно-в'єтнамський уряд формально має право зажадати від Франції відкликання її військ. Але ж позбавити південний В'єтнам стотисячної французької армії, це у практичній мові означало б видати край негайно в руки комуністів, які щораз скріплюють свою армію на північ від 17-ої паралелі, а на південь від неї мають багато симпатиків серед перейнятого антифранцузькими настроями населення, незалежно від сумного досвіду, що його вже зробили північні в'єтнамці з своїми „визвольниками".

Франція і ЗДА погодилися, щоб протягом двох років, які — згідно з Женевським договором — ділять [illegible] від загальних виборів, з яких мав би постати уряд об'єднаного В'єтнаму, — впорядкувати внутрішні відносини, піднести життьову стопу населення і поставити таку сильну, національно свідому в'єтнамську армію, щоб можна було і вибори виграти і встоятись перед новою комуністичною аґресією без допомоги чужих сил. На підставі порозуміння між французьким генералом Елі і американським генералом Коллінсом, під формальним зверхництвом французів американські старшини переводять перевишкіл і організацію в'єтнамської армії. Але й тут почався клопіт, бо, крім реґулярних частин армії, Франція користувалась у своїй війні проти комуністів також різними добровільними, парамілітарними й „приватними" формаціями, що їх, за ціну співпраці, озброїла, фінансувала і далі підтримує. Між цими формаціями збереглось чимало шумовиння і просто бандитського елементу, який з війни зробив собі професію, байдуже, проти кого йшла б війна. Всі ці організації і формації рішуче спротивились намаганню нового прем'єра Нґо Дінг Дієма включити напівпартизанські відділи в реґулярну армію. До цього долучились персональні амбіції й інтриґи дійсних і самозваних генералів. Довгий час тривав конфлікт поміж прем'єром і шефом штабу, поки вдалося спонукати цього останнього припинити боротьбу за владу й виїхати до Франції. Велику ролю в загальній ситуації грають релігійні моменти, бо прем'єр краю є римо-католик, а його противники — визнавці різних буддійських і мохаммеданських сект. Окремий клопіт з головою держави, колишнім королем Аннаму, який в 1954 році зрікся був престолу, прийнявши з рук французів головство держави після перетворення Індо-Китаю в Об'єднані Держави з незалежним В'єтнамом. Голова В'єтнаму, тепер 41-річний Бао Даї, постійно перебуває — ніби хворий — на французькій Рів'єрі, і американська преса називає його „імператором від забави".

Тим часом Сайґон переживає страхіття, відомі тільки мешканцям великого міста, на вулицях якого ведуться бої. Поліційний будинок опанували були озброєні бандити, а французи заборонили урядові викидати цих бандитів збройною рукою, з остраху перед громадянською війною. Виявилося, що власне така лагідна тактика довела до вибуху, бо ненормальний стан не міг вдержатись на довгий час. Які рішення прийнято на тайній конференції Державної Ради Безпеки у Вашинґтоні, що радила під проводом президента Айзенгавера з участю генерала Коллінса, який безпосередньо потім відлетів до Сайґону, — невідомо. Треба сподіватися, що тепер, коли настала смертельна небезпека затоплення Південного В'єтнаму в хаосі громадянської війни, таки прийде до згоди між Вашинґтоном і Парижем щодо спільної політики супроти існуючого у В'єтнамі уряду, який в останній розгрі виявив свою силу і зручність. Після „гарячої війни" наступила „паперова війна": обмін депешами між Бао Даї і Нґо Дінг Діємом. Черґуються „палатні революції", і кожний день приносить політичні зміни. Найтруднішою справою є узгіднити політику з Францією тому, що Франція боїться зірвання перемир'я з комуністами і ставить на карту тамошнього „співіснування" і водночас усе ще не хоче признати в'єтнамського самостійництва. Не диво, що у цьому клубовищі суперечних проблем, підходів, амбіцій і тенденцій виплекались братовбивчі зерна, які тепер видають плоди, лиховісні для в'єтнамського народу і — з уваги на політичну географію цього краю — для всього світу.

ЛИСТ ГРИЦЬКА ГОЛОБОРОДЬКА

На цьому місці була вже стаття про роковини 25 квітня 1945 року, річницю зустрічі американських і совєтських вояків над рікою Ельбою. Було теж про те, що совєтські ветерани, прийнявши початково запрошення американських ветеранів приїхати до Вашингтону на урочистість відзначення згаданої річниці, в останній хвилині відмовилися з невияснених причин приїхати на цю урочистість.

В суботу дня 24 квітня, напередодні самої зустрічі у Вашингтоні, що відбулася в неділю 25 квітня, в совєтській пресі („Ізвєстія", „Правда" та інші) надруковано листа совєтських ветеранів зустрічі над Ельбою, в якому вони повідомляють американських ветеранів, що вони... „вирішили відзначити десятиліття зустрічі над Ельбою в Москві зборами американських і совєтських учасників цієї зустрічі" і просять американців „прибути до Москви по змозі найближчими днями, побажано не пізніше 9 травня — дня перемоги над гітлерівською Німеччиною". Листа підписали ті ж самі совєтські ветерани, які підписували першого листа до американських ветеранів з повідомленням, що вони приймають запрошення американських колеґ і прибудуть до Вашингтону. На першому місці між підписаними Грицько Голобородько, старший лейтенант резерви, із Полтавщини.

Про те, чому така раптова зміна, чому після прийняття запрошення їхати до Вашингтону в листі з 16 квітня, запрошується несподівано тиждень пізніше американських ветеранів до Москви — читачі совєтських газет так і не довідалися, бо ні самі учасники, ні редакції совєтських часописів не догадалися (а може й не могли!) поінформувати підсовєтське населення.

Довідались вони про „причини" невиїзду совєтських ветеранів до Вашингтону щойно з листа Грицька Голобородька, команданта роти совєтських вояків в дні 25 квітня 1945 року, того, що перший стиснув руку американського поручника Альберта Коцебу. Листа, названого „відкритим", надруковано під заголовком „Збережім мир і дружбу" в московській „Правді" дня 25 квітня ц. р., значить в день влаштовуваної американськими ветеранами урочистости для відзначення річниці зустрічі над Ельбою.

Лист Голобородька дуже характеристичний і він є ще одним черговим документом-доказом на те, в атмосфері якої забріханости живе совєтське населення і як інформує його совєтська пропаґанда.

В своєму листі Голобородько розповідає широко і з пафосом про те, як відбувалася зустріч над Ельбою, яка „тепер, на жаль, не об'єднує, а роз'єднує два світи" і бідкається далі, що „не можна без огірчення й обурення читати повідомлення про те, що випущені на волю воєнні злочинці, гітлерівські розбійники, що їх колись ми разом з вами били, тепер творять в Західній Німеччині той самий вермахт, для знищення якого полягло стільки людей і пролито стільки крови".

„Мені відомо — пише він — що є такі люди, які незаінтересовані в продовжуванні нашої бойової дружби, які роблять все, щоб скаламутити дружні взаємини між нашими великими народами. Оті зловорожі люди твердять, буцімто Совєтський Союз загрожує безпеці З'єдинених Держав Америки і буцімто тому треба будувати американські бази в Німеччині і в Туреччині, в Еспанії і в Японії".

„Нічого підлішого за цю клевету!" — вигукує Голобородько і розписується знову широко про те, що всі задуми совєтського народу „спрямовані тільки до мирної творчої праці, для створення радісного щасливого життя". Для ілюстрації він (тепер механізатор Потоцької МТС, Полтавської области) описує свою мирну працю в селі Салівка, в колгоспі ім. Леніна, в районі якої будуються дороги, збудовано лікарню, створено музичну школу, влаштовано електростанцію, збудовано цеґельню і плянується збудувати міжколгоспну санаторію над рікою Псьол. Згадує Голобородько і своїх дітей Аллу і Станислава і хвалиться, що можуть вони вчитися в інженерній і середній школі.

Читаючи все те, так і приходиться жаліти, що Голобородько і його друзі не приїхали до З'єдинених Держав, щоб побачити і переконатися, що про такі речі, як про лікарні, дороги, школи, а тим паче про цеґельні й електростанції ніхто тут і не згадує, бо все те створено і побудовано вже давно і немає навіть і відлюдної фарми, яка не мала б електрики і всіх інших вигід цивілізації. І писати про все те американцям, значить представляти всю мізерію підсовєтського життя.

Але Голобородька (якщо він справді сам писав свого листа!) не тільки в цьому

(Закінчення на стор. 4-ій)

Михайло Островерха

НА КРУТОМУ ЗВОРОТІ

З пожовклих сторінок

1939—1940

18

Умився я, дещо з'ївши, пішов у місто. Зустрів знайомого В. Р. Він почав переконувати, що „тікати нема чого, бо совєти за минуле не будуть чіпати". Подивився я на нього, перехрестив його й пішов далі. Зустрів приятеля Андрія Мудрика. Він оповів, як під час облоги Львова він з дітьми й жінкою пересиділи в хаті й не сходили до схову. — О, то ви відважні! — кажу.

— Гм! Кажеш: відважні! — слово по слову цідить приятель. — Не такі вже відважні, як примушені були бути відважними. І то дуже просто примушені. Всі мешканці в кам'яниці, де ми живемо, поляки. і вони не пустили мене з [illegible] до сховища, а ще й наслали на [illegible] лядську солдатеску, що об'їдала нас, знущалася над нами і з хати до іншого схоронища з дітьми не випускала.

А жили тоді Мудрики при вул. Шимоновського ч. 10.

Довідуюсь, що управителя української Бурси на Театинській 10, учителя Березовського поляки арештували. Під час облоги, одного дня, вивели його і інших п'ятьох українців, разом скутих, до розстрілу. Екзекуційний відділ дав сальву — усі звалились, розуміється, що й Березовський упав. Коли очуняв — був він розкутий і поранений у чоло. Всі інші його друзі недолі — згинули.

Про звірства польського війська над нашим населенням по всьому краю ходять несамовиті й жаху повні вістки. Турчанщина, Миколаївщина, Стрийщина, Дрогобиччина, Бориславщина, Синевідсько — це смуги жаху і крови та вогню, що їх несли поляки. Правда, були й такі випадки. Коли поляки, в жахливий спосіб знущаючись, замордували 12 селян у Мразниці, селяни села Попелі, бачачи, що сидіти тихо, це все одно, що безборонно йти на заріз, повстали проти поляків і почали їх бити. І краще вийшли на тому.

По багатьох селах передових наших людей, селян та інтеліґентів призначили поляки на розстріл, на вимордування. Але притиснені двома вогнями, не встигли цього сатанинського пляну виконати; та й списків не встигли з собою, утікаючи, забрати або їх знищити.

Іду вулицями Львова й приглядаюсь його руїні; правду сказати — не є вона така велика. Найсмішніше: кам'яні плити на всіх хідниках у середині міста зірвані, бо поляки будували з них барикади. Яка це була імпотентна думка команди польської армії! При сучасній напірній військовій техніці така дурна оборона. Найбільше знищена головна стація, можна сказати, що залишився тільки напис „Семпер фіделіс". Багато знищених домів при вул. Городецькій. Частинно знищені доми при вулицях Пелчинській, Пекарській, Личаківській. При вул. Пілсудського ч. 23 бомба на половину розторощила передній бльок будинку і від 12 вересня до перших днів жовтня були там у пивниці люди — до 64 осіб. Всі, розуміється, згинули. Між ними був і молодий ,такий милий, співробітник редакції „Громадського Голосу" Петро Костюк із жінкою, дитиною і тещею. Дуже прикро дивитись, як бомба дощентно розбила церкву св. Духа; лише абсида з головним престолом уціліла, а іконостас, що її заслонює, майже зовсім знищений. Одну ґранату дістала й Волоська церква — в дзвіницю; дістала ґранату і Преображенка. Костел Єзуїтів і коло них скарбовий уряд згоріли.

Всі мої знайомі, кого лише зустрінув у Львові, похнюплені, приголомшені. В першій хвилині кожен із нас зрадіє, що в цій безсонній прірві ще надибає давнього приятеля, знайомого. Зустрінув я й голову Т-ва Письменників і Журналістів ім. Ів. Франка, редактора Романа Купчинського. Він, сирота, аж посірів, як і я, з утіхи „визволення" Сказав мені, що 28 вересня, тобто завтра, о 5-ій попол. ліквідаційне засідання управи нашого товариства, бо зрозуміло, що при цій владі товариство не може існувати.

У книгарні НТШ довідуюсь, що за два дні після вступлення большевиків до Львова червоноармійці і старшини купували багато книжок, переважно журналів, зокрема — видання „Вісника". Вироблена у них техніка: обкладинку і заголовну сторінку зривають.

На вулиці, у хаті, в душі кожного з нас давить чорна примара. Всюди чути сморід і бруд Москви, той характеристичний сморід і бруд Москви! А зокрема — той моральний бруд, що вбиває душу людини і робить із неї число, робот. Усе наше населення ставиться вороже до большевиків; селяни насміхаються з них у живі очі. Той бруд, та відраза большевиків до мила — либонь зовсім не признають його! — той нужденний одяг, самі говорять і за моральний стан цієї армії. Правда: голод чи пак недоїдання вояка, лиха одежа, це притаманне Сходові! Вже колись давно й Кирове військо переважно недоїдало, не було гідно одягнене, а світ тодішній увесь — здобув Кир таким своїм військом! Але я потішаю себе, що армії Кира були однорасові, а армії Сталіна — „лоскутні".

На всіх трамваях, що вже почали їздити, висять подобизни Йосифа Віссаріоновича Сталіна, Клима Ворошилова, Тимошенка, „командуючого Українським фронтом", Н. Хрущова, а також важного В. Молотова.

Ранком, 28 вересня, зайшов я до „Віденки", каварні. Там застав багато знайомих і присівся до мистців. Пригадую собі були це: Едвард Козак, Михайло Осінчук, Володимир Ласовський. Один одного міряє ,один про одного знає, яким миром мазаний. Осінчук у „питайному" настрої; Ласовський у збиточному настрої; Еко і я у нудкаво - непевному настрої. Такі були наші душі. Михайло Осінчук якось збентежено повідомив нас усіх, що 29 вересня о 10-ій год. ранку академік Олександер Корнійчук матиме доповідь для членів АНУМ. Це відбудеться в канцелярії НТШ. Запросив і мене, нечлена, на цю доповідь.

По місті ходять усякі вістки: москалі не попасуть тут довго; Совєти йдуть визволяти Карпатську Україну, Буковину, Басарабію. Перша вістка — сердечне бажання „визволених" галичан; друга — це штука большевицької пропаґанди, що й може здійснитись.

На площі Болеслава Пруса натрапляю на Габера, таки біля його ж кам'яниці. Це — жид, добрий, чесний, побожний, незвичайно сумлінний у всіх проявах свого життя. Пізнав я його, бо жив у нього — винаймав мені кімнату — кожен раз, коли з-за кордону повертався до Львова. Він здивувався, що я ще у Львові.

— Чи ви часами не затратили почуття дійсности? Як то, ви ще тут? — півголосом заговорив до мене, привітавшись, як звичайно, щиро і з добротою серця.

— Маєте рацію! Хвилинами мені здається, що я маю зовсім замакітрену голову. Я такий душевно пригноблений, що зовсім розгубився!..

— Уважайте, щоб не задовго приходили ви до свідомости небезпеки! — перестеріг мене добрий Габер.

ПОВІДОМЛЕННЯ УКК

В СПРАВІ РОЗІСЛАННЯ ПОВІДОМЛЕНЬ ПРО VI. КОНҐРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ, ЩО ВІДБУДЕТЬСЯ 28—30. ТРАВНЯ 1955 РОКУ В МІСТІ НЮ ЙОРКУ, ГОТЕЛЬ КОМОДОР.

Подаємо цим шляхом до загального відома, що Повідомлення про VI. Конґрес Американських Українців з усіма потрібними інформаціями в мовах українській та англійській розіслано. При тім були залучені формулярі:

а.) Повновластей для Делеґатів на VI. Конґрес — в двох примірниках.

б.) Реєстраційний листок Делеґата.

в.) Готелева поштівка для резервування кімнати в готелі. (Замовляти можна теж в звичайному листі).

Формулярі Повновластей та Реєстраційні Листки треба точно виповнити і, разом з оплатою надіслати до УККА в поадресованій коверті.

А.) У. Н. Союз, У. Р. Союз та „Провидіння" згадані повідомлення, разом з усіма формулярами, розіслали своїм Відділам безпосередньо.

Відділам У.Н.Помочі Повідомлення розіслано від УККА на адреси, що їх канцелярія отримала від У. Н. Помочі.

Б.) Центральні Організації чи Товариства отримали згадані повідомлення для власної потреби і для своїх місцевих організацій, яким розішлють безпосередньо.

Відділи УККА отримали Повідомлення та формулярі для себе і для інших місцевих організацій, що заявили готовість брати участь на VI. Конґресі.

Товариства та Організації, що досі не отримали Повідомлення, формулярів Повновластей та Реєстраційного Листка, а бажають вислати Делеґата на VI. Конґрес, нехай зараз напишуть про те до Канцелярії на нижче подану адресу:

UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE OF AMERICA
P. O. Box 721,
Church Street Annex,
New York 7, N. Y.

ПОВІДОМЛЕННЯ

УКК

В СПРАВІ УЧАСТИ НА VI. КОНҐРЕСІ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ 28—30. ТРАВНЯ 1955.

Відділи УККА та Центральні Організації отримали цими днями від Централі УККА відповідні вказівки та вияснення щодо участи на VI. Конґресі. Тому, що в цих справах зацікавлений і ширший загал нашого громадянства, зміст вияснень передається до загального відома:

1. Відділи закликаються поробити відповідні заходи, щоби з їх осідку — по можливості — всі організації брали участь в Конґресі та обов'язково вислали своїх делеґатів.

2. В справі нарікання, що, мовляв, $18.00 реєстраційної оплати зависока сума та що організації не всилі її заплатити, — треба мати на увазі те, що, при добрій волі, організації згадану суму можуть зібрати серед членства, якщо наперед не думали про те і не складали ощадности для коштів делеґата VI. Конґресу. Конґрес Американських Українців не може в тій справі залишатися поза американськими організаціями або за іншими національними групами. Бенкет — це є одна з важливіших імпрез Конґресу. Тому треба доложити всіх зусиль, щоби переконати проводи організацій, що мова тут не про зайвий люксус, але про конечність. Наша збірнота в Америці повинна себе так репрезентувати, як цього вимагає честь українського імени та повага української справи. Реєстраційна оплата служить для покриття всіх коштів Конґресу, разом з імпрезами (в тім і бенкет).

3. Інтерес української справи вимагає, щоби на Конґресі було заступлено якнайбільше число організацій, бо інше значення має, коли на VI. Конґресі будуть представники від 3,000 українських організацій, або від 300. Менші і слабші організації, що невсилі покрити коштів делеґата, можуть погодити справу так, що дві або й три організації висилають одного делеґата на спільні кошти. В такому випадку реєстраційну оплату треба вплатити тільки за того одного делеґата.

4. Головні Управи Центральних Установ та Організацій прохається закликати свої клітини, щоби обов'язково брали участь в Конґресі і що більші кошти не сміють бути причиною відсталости.

5. Побажання, завваги, внески чи пропозиції на зміну Правильника для Відділів або Статуту УККА, Відділи У. К. К. А. та Центральні Установи можуть предложити до 9-го травня 1955 року. Завваги і внески можуть торкатися всіх ділянок нашого національного і громадського життя з уваги на потреби організаційні, культурно - освітні і шкільні, економічно - фінансові, в справі Конґресового Комітету, організації збіркової акції Українського Народного Фонду та інші.

Всі ці завваги, внески, побажання, інформації будуть цінним матеріялом для праці Комісій, які підготовлятимуть відповідні постанови VI. Конґресу.

6. Щодо участи в VI. Конґресі, Розділ V. Статуту постановляє: „Конґресова конвенція складається із належно вибраних делеґатів організацій і членів Ради Директорів..." (себто членів Екзекутиви і Політичної Ради).

7. Членські вкладки і реєстраційну оплату треба надіслати разом із виповненими формулярами Повновластей та Реєстраційного Листка делеґатів. Організації, що висилатимуть згадані оплати персонально через делеґатів в останню хвилину, причиняться до значної затримки в реєстраційній праці.

Тому всі залеглості членських вкладок та реєстраційну оплату $18.00 треба висилати наперед.

8. В готелі Комодор можна резервувати кімнату. Якщо б хто з делеґатів бажав це зробити, треба звернутися звичайною листівкою за посередництвом Центральної Канцелярії або прямо до готелю.

Український Конґресовий Комітет Америки.

ВІДІЙШЛА ЛЮДИНА

Відійшла від нас Людина: одна в безконечній черзі тих, що призначені відійти. Відійшла Людина, що як мало хто в сьогоднішніх часах, заслуговувала на те почесне ім'я в його найкращому розумінні.

Павло Шухевич... Відійшов так тихо-спокійно, як тихо і спокійно, жив та діяв в крузі родини, між приятелями, в громаді. І, здається, власне в тому спокою, цій життєвій гармонії, яка так ярко відбивалася на тлі сьогоднішнього розгубленого світу, була Його велич як людини. Бо був це спокій духа, сильний і незрушимий, бо спертий на глибоко сприйнятому відношенні до Бога, на батьками ще впоєній і життям поглибленій вірі в Добро, Любов, Справедливість, на високій особистій культурі й розумінні соняшної сторінки життя. Тільки сильні люди можуть бути в гармонії й мирі з життям. Бл. п. Павло Шухевич був сильний тим, що Його правдиво християнський світогляд був не тільки моттом Його життя, але органічною частиною Його істоти, Його лагідної вдачі і постійного характеру.

Вл. п. Павло Шухевич походив з того великого роду Шухевичів, що від більше століття був широко відомий на західніх наших землях. Рід Шухевичів дав нам цілий ряд визначних імен в усіх ділянках життя — етнографів, музик-мистців, економістів чи політиків; але передусім він дав цілу династію священиків (одна тільки лінія о. Осипа — відомого з переспівів римських елеґіків — займала поверх століття парафію Тишківці б. Городенки) — та неначе традиційну в роді професії юристів (в трьох останніх ґенераціях кільканадцять Шухевичів — по батькові або мамі — були правниками, в тому бл. п. Павло і Його брат Теофіль).

О. Теофіль Шухевич був парохом на Буковині і там, у селі Брошківці пов. Сторожинці, народився Павло дня 13 січня 1880 року.

З Зеленою Буковиною зв'язане Його дитинство, школи, молодість, перші кроки Його пропрофесійного та громадського життя і заснування власної родини; Його сантимент і любов. Їх завжди згадував бл. п. Павло в описах тодішнього життя, в споминах чи анекдотах: це були найкращі часи Його життя, повні переживань, ідей та надій. На Буковині — в Чернівцях — покінчив Він німецьку ґімназію в 1898 році, а опісля в 1902 р. правничі студії на тамошньому університеті, завершені ступенем доктора прав. Там же був Він на перших правничих посадах аж до вибуху Першої Світової Війни, яка застала Його підпрокуратором Окружного Суду в Чернівцях. Війна кинула Його на захід, але коли постала українська держава, Він вернувся служити їй і працював суддею в ранзі сотника УГА в Коломиї. Але упала наша воля і бл. п. Павлові Шухевичеві прийшлося пробивати собі шлях у своїй професії у польському судівництві. Відомо, який важкий був цей шлях і як мало українців могло йти по ньому в умовинах займанщини. І тільки індивідуальність бл. п. Павла Шухевича і його справді непересічна здібність дозволила Йому не тільки вдержатись на становищі, але й іти постійно вгору. Став підпрокуратором у Вадовицях (1921), віцепрокуратором також (1929) а від 1931 року в Кракові, віцепрокуратором, суддею Апеляційного Суду і вкінці — від 1934 р. — постійним віцепрокуратором при Апеляційному Суді. Працював за Своїм покликанням на службі правосуддя, але платив за це чужиною: постійні прохання про перенесення на рідні землі остались без відгуку. Тільки признання за працю і то признання як українцеві, бо національність свою Він завжди підкреслював, могли дати Йому сатисфакцію. Аж за німецької окупації був викликаний до Львова організувати Апеляційну Прокуратуру як її керівник. Але умовини праці й усі труднощі ситуації тільки підірвали Його здоров'я — вже на все.

Сл. п. д-р Павло Шухевич

Український правничий світ мав і втратив у собі бл. п. Павла Шухевича одного з найкращих своїх членів, одного з тих, що правничі звання піднесли на такий — традиційно високий рівень.

Але юриспруденція була далеко не єдиним полем зацікавлення і прив'язання бл. п. Павла Шухевича. Ще під час правничих університетських студій у Чернівцях студіював Він рівночасно українську мову й літературу у відомого професора й діяча Степана Смаль-Стоцького, і брав живу участь у працях його семінара впродовж чотирьох років. Тоді й там був дуже активним членом студентських товариств, працював якийсь час співробітником часопису „Буковина" з пок. Ярославом Весоловським і приятелював з близькими собі по ідеї пок. Василем Сімовичем та Зеноном Кузелею. Опісля, в Кракові був далі активним членом української громади і — разом з пок. Богданом Лепким та Іваном Зілинським творили осередок українського культурного середовища.

Його глибоке зацікавлення літературою ще поширилось, коли в 1913 році одружився з Іриною Величковською (теж по матері з роду Шухевичів), що тоді саме покінчила малярські студії у Львові й Кракові як стипендіят пок. Митрополита Шептицького. Дома жив Він серед книжок і образів, жив їх змістом і проблемами, жив у тій культурній атмосфері, що вже віддавна зникала з модерного громадянства, щоб тинятися по закутках богеми.

Бл. п. Павло Шухевич був людиною „старих, добрих і шляхетних часів". Але не тому тільки, що тоді народився, ріс і був щасливий. І не як ті з Його генерації, що в тих часах тільки „минулі літа молодії" бачать, за ними плачуть і тужать. У бл. п. Павла Шухевича — о-ті старі часи миру, доброї волі між людьми і практичного ідеалізму — збереглися живими до кінця Його життя. Збереглися в Його світогляді, вдачі і відношенні до життя й людей не як заскорузлі погляди, але як позитивні, прецінні вартості, особливо цінні в модерному світі, бо такі небуденно рідкі. Вони й остали по Ньому як незнищимий скарб. Остали вони Його дружині Ірині, відомій і тут малярці, дочці Лідії зам. Ленцик, і Дарії зам. Яримович та маленьким внучкам Лесі й Ані. І остали вони, як незабутній спомин тим, що мали щастя бути Йому близькими і приятелями.

Юрій Старосольський.

З Концертової Залі

РЕСІТАЛЬ ХРИСТІ ЧВАРТАЦЬКОЇ

23 квітня у залі Тави Голл відбувся ресіталь молодої, талановитої піяністки Христі Чвартацької. Велика і різноманітна програма була запорукою, що концерт має бути цікавим. Крім того, Чвартацька, яка мала торік дебют, дістала гарні і похвальні рецензії в багатьох часописах.

Між іншим критики зазначили, що Чвартацька талановита і що рояль є її „стихія". Про це може свідчити і те, що за п'ять років навчання Чвартацька досягла високого рівня технічної і художньої культури.

Виконання програми було не рівне. Краще звучали твори Скрябіна, Токата та певні моменти у фантазії Шумана, яка в цілому звучала не погано, але є за важка для молодої піяністки.

Фантазія Шопена менш складна за Шумана, але має великі контрасти і труднощі, які менш вдалися.

Чвартацька має гарну техніку і співучий „тон". Їй часом бракує сили в моментах „кон бріо". Це звичайно, прийде згодом.

Не маючи великого досвіду і тої великої витримки, що їх мають старі майстри роялю, Чвартацька мала в своюму виконанні низку хиб, які мають навіть видатні майстри.

Ці хиби були перебільшені у критиці у „Ню Йорк Таймс" в такий спосіб, що молода, талановита піяністка була скривджена. На жаль, можна думати, що ця критика не була цілком об'єктивна, і є результатом „впливу" ззовні, який пояснюється моментом професійної заздрости.

Ми є впевнені, що талановита дівчина вийде на широкий концертовий шлях, бо вона має для цього усі дані.

Щодо гострої критики, то справжнього мистця вона ще ніколи не знищила, бо інакше ми не мали б навіть Чайковського, якого все життя „їв поїдом" критик Цезар Кюі.

Але після кожної його неґативної критики Чайковський компонував новий, ще кращий твір.

Професор Володимир Грудин.

● ПОВІДОМЛЕННЯ ●

Наукове Т-во ім. Шевченка
302-304 W. 13th St., New York
субота, 7-го травня 1955 р.
год. 6:30 веч.
ЗАСІДАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КОМІСІЇ
з доповіддю
проф. М. Величківського
на тему:
„До питання соціялістичної кризи в сільському господарстві за Совєтів".

Цікаве для старших чоловіків

Вітаміни й мінеральні води для спеціяльного вжитку людьми старшого віку — є вже відомі. Корисні висліди дають найбільшу заохоту людям, які є стурбовані і пригноблені своїм станом. Не потребуєте морочитися, що ви „старі", втомлені, не почувайтеся, що ви „скінчені" коли той стан не є функціональний, а просто викликаний браком B1, Б2 niacinamide, або заліза тому, що тепер появився знаменитий і сильний засіб, який охоплює всі ті життьові елементи плюс 15 інших вітамін і мінеральних вод а все це тільки в одній капсульці. Все, чого потребуєте, це взяти одну з отих капсульок денно, щоб дістати певну скількість терапевтичних вартостей з деяких найважніших поживних складників, які витворюють енергію, відому чоловікові. Щоб дістати 50 штук запасу того препарату, вишліть просто поштою цю вирізку до TYNOL CO., Dept. 512, Box 321, Croton on Hudson, N.Y., а щоби мати певність напишіть друкованим письмом своє прізвище й адресу на обороті коверти. Пакунок буде доставлений поштою за післяплатою $4.48, що рівняється видаткові меншому як 10 центів денно себто досить мало, щоб видати їх для свого добра.

Спорт

ПЕТЕРСОН СК — УСК НЮ ЙОРК 3:3 (1:3)

Ідучи на змагання за чашу Націон. Ліґи УСК — Петерсон — ми думали, що реміс буде великим успіхом УСК-у. Однак, маючи 3:1 в свою користь ще перед кінцем гри — біля 15 хвилин і потому дати собі „зробити" реміс, це не зовсім нас вдоволило. Першу половину УСК грає із 4-ма резервовими змагунами і цікаве, що в тій першій половині гри зовсім „відмолоджений" атак УСК-у добуває аж троє воріт, з того двоє із дуже прецизної подачі молодого Олійника.

В другій половині наступили деякі зміни в складі УСК-у і чомусь теж в самій грі. Помимо кількох дуже догідних — майже певних позицій, напад УСК-у не добуває ніодних воріт, а дефензива дозволила противникові вирівнання. Причини на нашу думку — в першу чергу в тому, що деякі змагуни У. С. К.-у злегковажили собі противника. Вони не здали собі справи з того, що побідна перша половина була вислідом не слабости противника, але великої амбіції, завзяття і доброї гри цілого „відмолодженого" нападу УСК-у і цілої дружини взагалі.

Реміс в Петерсоні — це теж успіх. А сама гра скріпила в нас віру в доріст УСК-у. Належна співпраця, вирозуміння і товариськість старших і молодших змагунів першої команди дадуть запоруку не тільки виграти на реванжових змаганнях проти того самого Петерсону, в Ню Йорку, але що важливіше: УСК не має чого боятися майбутньоог.

В неділю 7 травня УСК грає повторні змагання з Мальтою на Ебґерт Філд в Брукліні. Дві основні справи зв'язані з тою грою: Мистецтво Національної Ліґи і добре зарепрезентування УСК перед напевно біля 10-тисячною публікою. Віримо в УСК-у спроможності і сильну волю їх якнайкраще зарепрезентувати.

Джоя - юніори — УСК юніори 1:1.

(іх)

Посмертна Згадка

ІВАН ЛІСКИ, член 364 Відділу УНСоюзу в Клівленд, О., упокоївся в Бозі, 20-го квітня. Покійний походив з села Мишкович, пов. Тернопіль, Галичина. Вступив до УНСоюзу 8 лютого 1939 р. Полишив в глибокім смутку дружину Марію, доньку Еліс, сина Івана, сестру, внука, затя і невістку. Похорон відбувся 23. квітня з Укр. Кат. Церкви св. ап. Петра і Павла при участі Б-ва, Членів, Родини і Знайомих. Тлінні останки поховані на українськім цвинтарі св. ап. Петра і Павла в Парма, О. — В. Й. П.!

В. Владика, секр.

Гарріман підписав закон проти шкідливих „каміксів"

Олбані, Н. Й. — Губернатор Аверелл Гарріман підписав закон, який має служити до того, щоб не допустити до рук дитячих і молодечих читачів шкідливої лектури так званих „каміксів". Згідно з цим законом буде злочином друкувати або продавати такі „камікси", в яких заголовках будуть такі слова, як „злочин", „секс", жах" і т. п., і які в своїм змісті змальовуватимуть злочини, сексуальні моменти та брутальність. Цей закон звертається також проти непристойности книжок і брошур. Губернатор Гарріман, підписуючи цей закон, заявив, що деякі „камікси" — це в дійсності підручники до навчання злочинів. Новий закон для боротьби проти шкідливої лектури, на думку Гаррімана, не порушує вільної системи американського уряду.

Зріст числа злочинів малолітніх в Ню Йорку

Ню Йорк, Н. Й. — Комісар поліції Великого Ню Йорку, Франсіс В. Г. Адамс заявив, що в Ню Йорку незвичайно зросло число злочинів малолітніх. Він сказав, що це число таке велике в останньому році, що треба над цією справою окремо призадумуватися, бо дотеперішні заходи і обов'язуючі закони не дають потрібних наслідків. Недавно 17-річний хуліґан без найменшої причини вбив 15-річного учня з Бронксу, якого батько вирішив залишити Ню Йорк з огляду на безпеку своїх дітей. Адамс пропонує реорганізацію відділу 400 детективів в окремі відділи, щоб вони могли з більшим успіхом боротися зі злочинами малолітніх. В останньому році число злочинів малолітніх становило 111,274, на 2.3 відсотки більше в порівнянні з 1953 роком. — Менших злочинів було 184,-348, на 20.3 відсотка більше як у 1953 році.

● **Капітан Франсуа Перрон**, француз, що на корейському фронті був 8 разів ранений і врешті залишений по комуністичному боці, як „вбитий", — таки врятувався, забивши 25 китайських комуністів. Він дістав високе відзначення з рук американського генерала Тейлора в Токіо, команданта збройних сил на Далекому Сході.

ЛИСТ ГРИЦЬКА ГОЛОБОРОДЬКА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

підвела совєтська пропаґанда чи пак офіційні чинники з „міністерства ґосударствєнной безопасності". Йому підсипано ще й брехні і фальшивих карт, чим до решти скомпромітовано бідолашного полтавця. Для умотивування причин відмови совєтських ветеранів їхати до Вашинґтону Голобородькові підказано такі „факти", що їх він з обуренням переховує у своєму листі: „державний департамент ЗДА дивиться неохоче" на приїзд совєтських ветеранів до Вашинґтону і „не одобрює" плянованої зустрічі американських ветеранів із совєтськими; згоду совєтських ветеранів приїхати до ЗДА цей же департамент називає „пропаґандою"; представник державного департаменту заявив, що від совєтських вояків під час в'їзду до ЗДА вимагатимуть відтисків пальців і підписання заяви, що вони їдуть на власний риск і беруть на себе відповідальність за втрати і шкоди, що їм можуть трапитися . . .

Факти вичислені Голобородьком приведені тут усі повністю, щоб показати, якими брехнями мусить жити не тільки низове совєтське населення, але й такі його репрезентанти і передові люди, як Голобородько, чи інші українці і неукраїнці, учасники зустрічі над Ельбою. Тож кожен читач американської преси знає, що державний департамент взагалі не висловлювався щодо приїзду совєтських ветеранів, бо в цій справі совєтський уряд ні самі совєтські ветерани до американського уряду не зверталися. Тому теж і не могло бути жадної мови про охочість чи неохочість, про одобрювання чи неодобрювання зустрічі (яка до речі і відбулася у Вашинґтоні — правда без совєтських учасників — у визначеному реченці за участю офіційних представників). Ніхто у ЗДА і не висловлював вимог „відтискувати пальці" і підписувати спеціяльні заяви про „їзду на власний риск" і тому даремний і трапляє в порожню вигук Голобородька „коли б уже якимсь урядовцям дозарізу потрібні були відбитки наших пальців, то їх вони могли б сфотографувати із стін райхстаґу, що їх ми брали атакою в 1945 році, де вони напевно збереглися разом зі слідами нашої крови". Своє обурення Голобородько міг би звернути проти тих, хто його так ганебно підвів побрехеньками про американські „вимоги".

Закінчує свого листа Голобородько патетичним зверненням до американських ветеранів: „Ви можете бути певні, що для в'їзду до СССР Вам не треба ні давати відбитків пальців, ні підписувати анкет щодо „риску" Вашої поїздки".

Лист Голобородька цікавий з кожного погляду і варто, щоб його прочитали американські ветерани — учасники зустрічі ті (Альберта Куцебу між ними немає!), що прийняли запрошення совєтських ветеранів за правдиву монету і збираються під проводом Половського їхати до Москви вислухувати такої ж брехні, як та, що нею офіційні совєтські чинники „напомпували" Голобородька.

ЗІ СВІТУ

● **Шукітсі Матсумото** — це японський дипломат, який був колись амбасадором в Англії, а тепер дістав важку місію: вести переговори з совєтським урядом в справі закінчення формального стану війни між Японією і СССР та „нормалізування" між ними взаємин. Японія домагатиметься повернення Курільських островів, права риболовлі на водах Сахаліну, звільнення всіх полонених та відкликання совєтського „вето" проти допущення її до Об'єднаних Націй.

● **Під час першотравневої паради** в Західньому Берліні заарештовано 15 комуністичних аґітаторів, які прийшли з-поза залізної завіси з своїми транспарентами й летючками. Самі робітники ловили їх і передавали в руки поліції.

● **10-річчя загину Гітлера** у Берліні й вмаршу совєтських військ до зруйнованої столиці Німеччини відсвятковано врочисто в комуністичній частині цього міста. Комуністична преса зазначила, що Совєти втратили у війні проти Третього Райху 7½ мільйонів вояків, ЗДА — 295,904, а Англія — 305,770. Ці цифри — заявляє комуністична газета „Нойс Дойчлянд" — ілюструють найкраще, хто має найбільшу заслугу в перемозі над Німеччиною. А хто допоміг Совєтам піднестись з розгрому в першій стадії німецького походу на Схід — про це комуністи тепер не говорять.

● **У Туреччині** помітно оживлюється релігійне життя. Уряд, який в початках існування республіки, строго переводив відділення Церкви від держави й секуляризацію шкільництва, тепер піддержує теологічні студії і допомагає будові мошей. Мусульманська релігія активно підтримується владою, між іншим — як антикомуністичний чинник.

● **Крішна Менон**, найближчий дорадник індійського прем'єра Неру в зовнішньо-політичних справах і його особистий приятель, виїздить до Пейпінґу з місією сприяти „замиренню" в Формозькій протоці. Крішна Менон, постійний делеґат Індії в Об'єднаних Націях, відомий з протиамериканського становища. Американські часописи пишуть, що Америка зовсім не просила ані Неру, ані його дорадника бути посередниками в переговорах з китайськими комуністами.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

КЛІВЛЕНД, О. — Б-во св. Василія Великого Відд. 364 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 8-го травня, точно о 2-ій год. попол., в У. Н. Домі на Іст Сайд. Проситься членів прийти і вирівняти свої залеглі вкладки та привести зі собою людей, які бажають вписатися в члени У. Н. Союзу.

БРУКЛИН, Н. Й. — Місячні збори Т-ва ім. Б. Хмельницького Відд. 158 відбудуться в суботу, 7-го травня, о год. 8-ій веч., в У. Н. Домі, 216 Ґренд вул. Проситься членів прийти бо маємо важні справи до полагодження. — Ю. Павчак, пр.; М. Баглай фін. секр.; М. Кіт, рек. секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Т-во Укр. Січ Відд. 39 повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 8-го травня о год. 3-ій попол., в У. Н. Домі. Проситься всіх членів прийти на збори. В суботу, 7-го травня від год. 8-10 і в неділю, 8-го травня від год. 11:30 до 3-ої попол., можна влачувати вкладки. — Управа.

ВИЛКС-БЕРІ, ПА. — Б-во св. І. Хрестителя відд. 223 повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 8-го травня в парохіяльній залі, зараз по Службі Божій. Маємо важні справи. Присутність членів конечна.—Уряд.

ЗМІНА АДРЕСИ!

Ще раз пригадуємо нашим передплатникам, що змінюють місце свого побуту, щоб одночасно з повідомленням про зміну адреси обов'язково присилали поштовими марками 10 ¢ за виготовлення нової адресової кліші, а члени УНС ще й число свого Відділу.

Адміністрація „Свободи"

ТАРЗАН, ч. 3457. Смертельне схоплення.

AS BAY-AT CRUSHED THE SCREAMING LASHER, PIKE NERVOUSLY SQUEEZED THE TRIGGER OF HIS RIFLE.

BUT HIS AIM WAS WILD! A SINEWY, BRONZED ARM CLOSED AROUND HIS WINDPIPE.

PIKE'S EYES BULGED FROM THEIR SOCKETS. HE TRIED DESPERATELY TO DISLODGE THE POWERFUL THEWS.

Коли Бей-Ет стискав Лешера, який пронизливо кричав,

Пайк нервово потягнув цинґель револьвера.

Але ціль його була необдумана! Мускуляста бронзова рука обвилася довкола його горла.

Пайк вирячив очі. Він розпачливо пробував вирватися з сильних м'язів.